"Euzkadi" egazkin - alde

Arambilet eta Pinedo Euzkadi'ko txapeldun

Ibarrondo eta Del Rio kementsu. - Llorente gipuzkoarra bizi ta ausarditsu. - 22.000 laurleko!!! "Euzkalduna"ko zulo-bazter guztiak bete-beterik. - Geure zorionik sutsuenak "Euzko - Gudarosteari".

Frank Aiken irlandar Guda-Zaingo'ko burukidea, gudaloro bat ikustatzen.

BETE-BETERIK

Erañegun "Euzko - Gudarostea,,'k "Euzkadi" egazkin-alde ukabilketa ospetsu ta ziztagarienak eraldu zituan eta notiñak-notin joan ziran "Euzkalduna" pelotatokira. Aurḟeragoko egunetan iragaŕi genduna: "Euzkalduna bete-berik. Orixe bai, bete-beterik. Pelota-toki zabala, aldameneko ikustoki, goi ta be, danetan genekusan begi ta danetan belaŕi.

Sa'a'n-Etxia'ko ikuŕin-zapiak ikusgaŕi zeuden balkuan. Antxe ikusi genduzen Eŕi-Zaintzako Arduradun Monzon'daŕ Telespor jaun aguŕgaŕia, Salerosketa ta Orniketako Arduradun Aldasoro'taŕ Eŕamon Mirena jauna, Janarietako zuzendari nagusi Gomez Beltran'daŕ Paulin jauna.

Gudari-Osategi'ko burukide nagusi Untzueta'taŕ Ferdinanda jauna, Jendakaritza'ko idazkari nagusi Irala'taŕ Andoni jauna, Euzko-Jauŕlari Nagusiaren idazkari berezi Basaldua'taŕ Kepa jauna ta ostontzeko batzuk.

EUZKO-ERESBATZA

Iragaŕi gendun bezela "Euzko-Gudarostia,,'k eresbatza ere izentatu zuan ain apainkiro argitaratu zuan egilarau borobilean.

Ukabilkalariak euren iardunari ekin baiño len eta ukabilkalariak atseden-aldi izaten zituzten batzuetan, birbilketak joleari eman zion Euzko-Eresbatzak.

IBAŔONDO'K KAZORLA LUŔERATU

Lenengo buŕukaldia Ibaŕondo'k (77 kilo) eta Kazorla'k (76 kilo).

Ibaŕondo'k laisteŕ egin zuan egitekoa. Aren etengabeko zaŕtadak ia austuta laga zuten Kazorla. Ibaŕondo'k, zaŕa edeŕa eman ondoren, luŕean luze utzi zuan bere aurkalaria. Kazorla, baiña, zuan kemen apuŕa agertuaz, jalki egin zan. Jo ta ausi beŕiro ere Ibaŕondo'k. Ontan, epaileak Ibaŕondo zala garaile esan zuan.

Txaloak eta txaloak.

DEL RIO KEMENTSUA

Geure "speaker" beŕiak bigaŕen buŕukaldiaren beŕi eman zigun: Del Rio (bizkaitaŕa, 79 kilokoa) Kiñon (77 kilokoa) kantauŕiaŕaren aurka.

Ez zuan asko uste Kiñon'ek noŕ zan Del Rio! Kiñon'ek itxu-itxuan jaurti zuan bere burua aurkalariaren gorputzera, baiña, Del Rio kementsuak, zirt emendik eta zart andik, egundoko zartada bat eman zion Kiñon'eri, egundokoa baiña, eta zeŕaldo luŕera jaurti zuan.

Epaileak zazpigaŕena zenbatu zuanean, Kiñon al zuanez eta tataŕez jalki zan. Beste egundokoen egundokoenik zaŕtada bat Del Rio'k, eta korda gabe luŕera Kiñon. Luŕean zetzalarik, ezin gelagoz, ukabila jaso ta galdutzat eman zuan.

Epaileak Del Rio izentatu zuan garaile ta ikusleak txalo-ots sutsuenari eman zioten.

Del Rio'k, 16 urte ditu oraindik Gastea baiña, bulartsua eta, kementsurik ba'dago, kementsua.

PACO BUENO TA PASTOR MILANES'EN AGERKETA

Paco Bueno guda - olñean zauritua izan zala-ta, ezin ikusi al gendula Bueno-Rodolfo Diaz ukabilketa jakin-erazo ziguten gure bi "speakeŕ,,'ak. Eta, ordez, Paco Bueno'k eta Pastor Milanes'ek ukabilketa - agerketa bat baiño ez zutela egingo.

Bi ekiñaldi egin zituzten, egokiak ala ere.

Bai batak eta bai besteak txalo edeŕik entzun zuten.

PUNTOZ, LLORENTE'K IRABAZI ELOY'RI

Desapiokoa zan buŕuketa au ta jendea aŕetaz zegokion bai Llorente ta bai Eloy'ri.

Llorente'k (gipuzkoaŕa), 69 kilo eta Eloy'rek (bizkaitaŕa), 71 kilo.

Tilin...! Jaiki ta arnasa aŕtzeko ere asti gabe, gogoŕ ekin zioten. Atergabeko ukabilkadak. Gipuzkoaŕa ausarditsu. Lenengo "round" apuŕ batez gipuzkoaŕen aldekoa izan zan.

Bigaŕen "round". Gogoŕago oraindik. Gipuzkoaŕa ausarditsuago beti ere. Eta oŕelaxe iruŕgaŕena, laugaŕena ta bostgaŕena ere. Gorputz-lotuan nai izaten zuan beti Llorente'k. Gipuzkoaŕ "mutikotxoak" aŕituta utzi zituan ikusle guztiak. Bizia ta gogoŕa.

Puntoz irabazi zion Eloy'ri. Ondoren... betikoa txaloak eta txaloak eta Llorente gora ta Llorente bera.

ARAMBILET, EUZKADI'KO TXAPELDUN

Bostgaŕen buŕuketa. Arambilet-Isasti Arambilet'ek (bizkaitaŕa) 65 kilo ta Isasti'k 65 kilo eta 200 gr.

Asi-asieratik ikusi gendun azkena, Arambilet'eren garaipena. Bizkaitaŕa biziagoa da, zoliagoa, egokiagoa, azkaŕagoa.

Amaŕ ekiñaldiko zan buŕuketa eta danetan Arambilet zan nagusi. Bizkaitaŕak jo ta jo; gipuzkoaŕak aŕtu ta aŕtu. Erbiñudearen antza eŕtu genion Arambilet'eri. Ukabilkada zeŕatua, zoŕotza ta zolia. Eta anka punta jokoa ugari.

"Arambilet Euzkadi'ko txapeldun" ots egin zuan "speaker beŕiak", eta ikusleak etengabeko txalopari lotu ziran.

Ondo merezia zuan Arambilet'ek.

ZUBIAGA-PIN! POTO!

Tamala izan zan. Guztiak onexen zai zeuden eta Zubiaga'k poto egin zuan. Bekaiña zabaldu ziola Pinedo'k eta gelditu egin zan Zubiaga; gelditu beaŕ ez zanean, baiña, gelditu.

Txakuŕ amoŕatu antzo asi zuten buŕuketa. Zubiaga'k eskua nola-nai luzatzen zuan, aurpegia zintzaŕi ardura aundi gabe. Ausarditsu, Pinedo Zubiaga bezin ausarditsu. Jokatu zuten une apuŕean, Pinedo'ri tankera ta jokera egokiagoa susmatu genion.

Bekaiña odolez zualako gelditu zan Zubiaga. Miñutu bat eta apuŕ bat geiago igaro ondoren zan ori. Oraindik beste erdia baiño geiago palta zan "round" amaitzeko ta, gaiñera, epaileak ez zion gelditzekorik agindu. Zergatik gelditu orduan? Zubiaga'k izan zuan baiño zauritu aundiagoakin makiñatxu batek jaŕaitu izan dute. Gizona luŕean zeŕaldo ikustearen ez dakigu dakiguna. Orixe da beiñere nai izan ez deguna.

Goragaŕi iruditu zitzaigun Isasti'ren jokabidea. Lenengo "round,,'tik argi ta garbi ikusi zuan irabaziko ez zuana, baiña, alegiñak - alegin egin zituan beaŕ zuan lekuan gelditzeko. Ikusleak saŕerak ordaindu egin zituana gogoan izan beaŕ zuan Zubiaga'k. Ez da egia? Itz dagitela bestela iru epaile gipuzkoaŕak.

Ikusleak txistuka ta deadaŕka lotu ziran. Ondo? Gaizki? Ez dakigu. Baiña, saŕera ordaindu zuanak...

22.000 LAURLEKO!

Igandeko ukabilketan 22.000 laurleko batu ziran "Euzkadi" egazkiña egiteko. Notiñak-notin "Euzkalduna,,'raṙu zirala esateko, zein egergaŕi egokiagorik? 22.000 laurleko! Zenbat ikusle?

KUKUŔUKUKA

Ondoren, kukuŕu edeŕik egin zuten batzu-batzuk Maza'taŕ Joseba'k, Paco Bueno'ri.

Paco Bueno'k, Arambilet-Isasti irabazleari. Mendieta'k, Pinedo-Zubiaga irabazleari.

Beraz, Maza-Paco Bueno, Paco Bueno-Arambilet, Mendieta-Pinedo noiz ikusiko degu?

"Speaker,,'ak ziotenez, gaiñera, ukabilkalari askok eskeiñi dute euren burua.

"Ring,,'ean agertu ziran ukabilkalari aŕtean Felix Perez eta Mateo Osa ikusi genduzen.

Eta... "Euzko-Gudarostea,,'ri geure geure zorionik sutsuenak emanaz amaitu nai degu. Goren-goreneko gurenda loŕtu zuan "Euzko-Gudaroste" ospetsuak eta beste askoren gaiñera bijoakio geure txalorik zaratatsuena.

Lawrence w. Hermes jauna bere semearekin, berak asmauriko tramankulu bategaz, egazkiñai itz egiten.

Euzkotar umien aldez

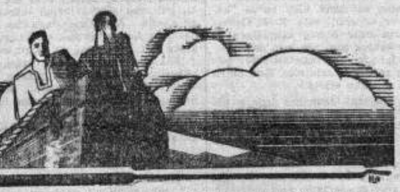

UMEAK EZITZEA

I

"Guztira aitzen da bat mundu onetan, guztira, aberatz ez izatera izan ezik, erantzun zuan Orlandi andereak." —Henri Bordeaux. (Bizi bilduŕa).

Begira zer idatzi duan Paris'ko legegizon batek, France'n saria irabazitako liburu batean gauŕ eguneko ume azierari buruz:

"Ezitu, otxandu, ara emen oldozmenera eta idazkortzara datozen itzak gauŕ egunekin ume azieratzaz idatzi beaŕ danean.

Ikusten dezuten bezela aberé osagilien izkera sartzen degu geure izketan.

Gauza onek eldu beaŕ zuan. Ara zergaitik. Gauŕ eguneko "materialismo" delakoentzako, itxasoko urak itxasgoran bezela geroago ta gorago datoŕen eta geure oldozmena bera ere ia ia ito beaŕean daukan materialismo aberetienentzako, ezkontza alkaŕtze bat baño ez da, eta umea beŕiz erderaz "producto" esaten zayona. Askatzi, ene trakuŕe, aztakeri abek!

Augaitik seme alabak ezi edo otxantzea; iñoren auŕera nola aurkestu beaŕ duten erakustea da; azaleko gauzari jaramon aundia egitea eta baŕungoari batere ez; adimen eta irudimena landutzea biotzari alde batera utzita.

Gurasoak umeari dioten maitetasunagaitik ez da ezer egiten. Egiten dan guzti-guztia aŕokeriz eta kanpokeriz egiten degu. Beste gauza guztien gañetik gurasoak gauza baten bila gabiltza: Geure semeen izen aundi bila".

France'taŕ beste idazle ospetsu batek—Henri Bordeaux—auxe dio: "Biziztzako bilduŕak eultzi oi diote berekoi asko ta askori mutilzartzan, ezkontzeko ausardirik gabe. Eta iñoiz edo iñoiz bat edo beste ezkontzera jartzen baldin ba'dira, biotzari ezer galdetu gabe notario delakoaren irizia entzutera juan oi dira, ta emaztegayak zenbat diru ta ondasun dituan jakiten asti geitxoago eman oi dute, edeŕa, osasuntsua, aziera onduna, zuzena eta ona ete dan jakiten baño.

Eskondu ondoren umeak ematen diote bilduŕ izua, eta aitatasuna al duten guztia auŕeztu oi dute. Seme alabari bizitza ematea, ondoren latza eta astuna aŕtzea da, zama neketsua, ardura eta lan aundiak nor bere buruaren gañera erakaŕtea.

Augaitik, noski, gure aŕtean umeak gauza bakanak dira, eta euren aziera onari buruz gure lan guztiak len-bait-len erkalaren idazkolaren batean sartzera zuzenduko dira. Bai ditugu ludi onetan beste zeinbat-eta zenbait lan eta ogibide, baña neketsuagoak, arduratsuagoak, eta gure semeak nekerik gutxienaz irabazirik seguruena aŕapatzea nai degu. Orŕaxe eldutakoan ez degu gurasuok geyago buruausterik."

Gure euzko-abenda ordea, Jaungoikoari eskeŕak ez degu oraindik beintzat "materialismo" oŕegaz ainbestean galdua eta gure umeai aziera ona eman al izateko beste era batzuek beaŕ ditugu, eta batez ere beste elburu batzuek.

Izketan ari geranean bigur eta ixilki itz egitea; geure adizkideakin maitekoŕ, azaltzea; aundiago edo zaŕago diranakin dedu ta itzalez aurkestea; geu baño gutxiago diranari bare ta poliki agintzea; gizazemeak emakumea agurtu beaŕ dutenean txapela kentzea; iñori ezer eskatu beaŕ diogunean mesedez eskatzea; iñork mesederik txikiena egiten digun guztian eskeŕak ematea; emakumeak zutik dauden lekuan gizazemeak ez exeritzea; eta abaŕ, eta abaŕ aziera onaren agiriak dira. Au ezin ukatu.

Ez uste izan, ordea, gauza oyetan bakaŕik aziera ona asi eta amaitzen danik. Aziera ona ez da gizon edo emakumea ondo itzegiña ta begikoa izatea. Au aziera onaren arpegi bat baño ez degu. Aziera ona ematea gizon osoa, natin osoa egitea da, gizonak dituan almen eta indaŕ guztiak onera zuzenduaz eta batez ere bere naimena ta biotza landuaz.

ARITOKIETA.

Unamuno'ren semea zauritu

Madrid.—Zauriturik gelditu diranen artean Unamuno'taŕ Mikel zanaren seme bat da, paxistaŕa.

Zubiaga'ren zauriarekikoa

ARGI TA GARBI

Pinedo-Zubiaga ukabilketan, iñork uste ez zuana gertatu zan. Zubiaga'k ustekabean, utzi egin zion jokoari.

Epaileak eta ikusleak, danak ao-batez, jaŕaitzeko ta jaŕaitzeko esan aŕen, beraigotaŕak iñondik ere ez zuala nai jaŕaitu erantzun zuan.

Osalariari dei egin zioten orduan eta zauria aztertu ondoren, auxe jakin-erazo zuan osalariak: Eskeŕeko bekaiñean, ebaki sakona.

"Speaker,,'k Zubiaga'ren ebakiari buruz "ez-jakiñeko zerbaitek egiña" zala esan zuan baiña, gaizki aditu zualako izan zan.

Batzorde-Eratzaileak.

Pelota

MUNGIA'N

Igaziriko igandez, Aŕien eta Kortabitarte'k bat eta erditik aterauaz Ubila I ta Urzelaŕri, iru ta erditik.

Lenengoak irabazi eben bategatik, joko osoan ortzetik ibili ondoren.

Bigaŕen jokoa, Ubila II eta III irabazi eutsen 22-14, Etxaniz anayai.

GERNIKA'N

Atzoko jokaldiak Ubila I ta Kortabitarte'k eŕez irabazi eutsen Kiŕu ta Mulabi'ko Txikiari, 22-16.

Iru ta erditik izan zituen ateraldiak.

Bigaŕen jokaldian, Ubila II ta III, Lete, Etxaniz I eta Otegi'n aurka.

Onek irabazi eben, 22-14.

EUSKALDUNA'N

Atzo afatsaldean, Olabaŕieta ta Lasa'k, Markines eta Guridi'ri, sei eskuraldiz irabaziaz.

Bigaŕen jokaldian, Laŕuzea ta Aŕiondo'k Aginaga ta Pagoaga'ri zazpigaitik irabazi eutsen.

España'ko gora - berak urdurituta utzi ditu Frantze ta Inglaterra

"España'n dagikenari begira egingo du Praga'n egingo duana", esan du "L'Humaniték"

Españaŕ lateŕiko gora-berak urdurituta utzi ditu Frantze ta Inglateŕa'ko gobernuak; ez gudateko ondorenak-bide bakaŕik, gudatean nastatu diran paxistaŕ lateŕien jokera bide baiño.

M. Marcel Pays "Excelsior" izpaŕingian ziatz-ziatz esan du eta auxe esan ere:

"Gudarosteak eraltzeko eta gerokoaŕi begira, Alemania'k eta Italia'k asko ikasiko dute.

Lateŕi biok gudatean nastatzeak urdurtu ditu Frantze ta Alemania. Onek nai dutena nastea lenbailen amaitu ta gentza nagusitzea da.

Portugal'ek, Inglateŕa'ren eŕiketa edo politikari begi itxu egin eta Alemania ta Italia'ren altzora jo du. Europa'n bi alderdi baiño ez ote dira sortuko?"

"Le Populaire" izpaŕingia paxistaŕak Malaga aŕtu dutela ta, españaŕ eskubiko izpaŕingien poza aztertzeari dagokio:

"Ba-dakite orain, españaŕ "abeŕtzaleak" mairuak eta atzeŕitaŕak baiño ez dira, italiaŕak eta alemandaŕak.

Aŕigaŕiagoa da, gaiñera, izpaŕingi batzuek dagiten bezela, italiaŕ eta alemaniaŕ taldeak España'ratzen diraia esaten jardutzea.

Eta edozerk zirt egiten dien izpaŕingi asko, baita eŕkaldaŕak ere, ixil ixilik lotu dira eta, Mussolini'k eta Hitler'ek españaŕ jaso baiño ez dute egiten izpaŕingiok. Italia'k eta Alemania'k, baiña, eurenean jaŕaitzen ba'dute ta Lateŕi Batzak kontrolik ezaŕi ez, geure lateŕi onek, ezi guztiak apuŕtu ta, España'ko arazoari buruz, zernai egiteko eskubidea eskuratuko du."

"L'Humanite"'k españaŕ lateŕiko arazoa ta Txekoeslobakiaŕai egindako zema lotu ditu.

"Gentza zale guztiai jaiŕin erazo nai degu. Hitler'ek España'n gudatea irabaziko ba'lu, ez uste aren egaŕi-ametsak bertan bera amaituko litzatekezenik; ziur asko orduantxe iñoizko zoroen irakiñez asi; Europa zabalean izango litzake beste Españarik ere.

Alemania'k España'ko gudi-oiñetan izkilua jo ta ke diardun egunetan, diplomatiku kontuakin Txekoeslobakia'ren aurka erasoka asi da. Txekoeslobakia, alkaŕ laguntzeko itunben bidez, Frantze'kin lotuta dagolako ote?

Hitler'ek Praga'n egingo duana España'n egingo duanarengandik zintzilik dago.

Bati eustea, besteari eragozpen egitea da: gentza zabaltzea."

Gaurko jokaldiak:

Teodoro ta Lasa, Markines ta Gurutzeaga.

Aginaga ta Pagoaga, Laŕuzea ta Guridi.

OSTIKO-PELOTARIEI OAŔA

Euzkadi'ko Gobernua'k emon dauskuzan eskubidea-indaŕez. Euzkadi'ko Ostiko-pelotari Batza'ko diran ostiko-pelotari guztiak gaurtik auŕera Batzorde onen mende geratzen dira ta Batzorde onen baimenik bage ezelan, be, ezin jokatu daike.

Euzkadi'ko Gobernua'ren agindusko Batzordea'k.

Bilbo'n 1937'gn. otsailaren 23'gn.

Nekazaritza

Lugiñak asaŕe

Or sartu ta emen irten, naikoa alegin egin gendun atzoko egunean, baiña, Zaingo'n bertan ez gendun izpaŕik jaso.

Oraitio ere Uribe-Etxebaŕia jaunak zerbait esan zigun.

Gabaz baratzetan lapuŕetan jardutzen dutela batzu-batzuk-eta, asaŕe eŕdira gure baseŕitaŕak.

—Olabeaga'ko Emakume - Batzorde bat izan det gauŕ emen eta endore jaunarengana bialdu det, neuŕiak-edo, artzen dituan, egunean baiño egunean lapuŕeta geiago somatzen dirala-ta.

Gu-gen. Bilbao'ko Udala'k eta Eŕi Zaintza'k berak ere lapuŕetok beingoan amaitu ditezen, beaŕ diran neuŕi guztiak artuko dituzlakoan gaude. Bedaŕ txaŕa sustraitik ebaki beaŕ ba'da, ekin lanari.